

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje o systemie prawnym we Włoszech.

Źródła prawa

Jak w każdej współczesnej demokracji, system polityczny we Włoszech opiera się na podziale władzy pomiędzy władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.

Do włoskich źródeł prawa zalicza się zazwyczaj akty wydawane przez organ władzy ustawodawczej, egzekwowane przez władzę wykonawczą. Władza sądownicza interweniuje w przypadkach naruszeń prawa.

Rodzaje instrumentów prawnych – opis

Źródła prawa we Włoszech, uszeregowane według hierarchii ważności, są następujące:

konstytucja;

ustawy (kodeksy i inne akty parlamentarne, ustawy regionalne);

rozporządzenia;

prawo zwyczajowe.

Referendum może być źródłem prawa, jeżeli unieważnia (uchyla) wcześniejsze prawo.

Prawo podlega wykładni, a orzecznictwo może wpływać na kształt następnych orzeczeń. Jednak wcześniejsze orzecznictwo nie jest bezwzględnie wiążące, gdyż Włochy mają system prawa cywilnego, w którym pozytywne prawo pisane jest główną wskazówką dla dokonujących wykładni.

Konstytucja stanowi główne źródło prawa. O jej kształcie decyduje władza uprawniona do stanowienia konstytucji i może ona być zmieniana tylko w trybie szczególnej procedury – bardziej złożonej niż w przypadku zmian ustaw zwykłych.

Ustawy parlamentarne są wynikiem rozważań prowadzonych zarówno przez Camera dei Deputati (izbę niższą) i Senato (izbę wyższą) i muszą być wykonywane i przestrzegane na terytorium całych Włoch. Wyjątek od tej zasady stanowią ustawy specjalne przyjęte w odniesieniu do szczególnych obszarów lub zdarzeń – jak, na przykład, reakcja na trzęsienie ziemi.

Ustawy regionalne obowiązują tylko na określonym obszarze i mogą normować tylko określone kwestie.

W odniesieniu do niektórych kwestii, ustawy regionalne mogą zostać włączone do ustaw krajowych (jeżeli takie istnieją) lub mogą stać się wyłącznymi przepisami w danej dziedzinie (przy braku przepisów krajowych) – dotyczy to spraw handlu, oświaty, badań naukowych, sportu, portów i portów lotniczych, bezpieczeństwa pracy, a także dóbr kultury.

Rozporządzenia obejmują wtórne instrumenty regulacji zawierające szczegółowe normy wykonywania ustaw, tak krajowych, jak i regionalnych.

Hierarchia norm

Włoski system prawny jest zgodny z prawem międzynarodowym i wspólnotowym, tak zwyczajowym, jak i pisanim.

Obowiązuje hierarchia źródeł prawa. Zgodnie z zasadą państwa prawa, ustawa nie może być sprzeczna z konstytucją, a akt rangi podustawowej nie może być sprzeczny z aktem ustawowym, na podstawie którego został wydany.

Struktura instytucjonalna

Instytucje odpowiedzialne za przyjmowanie regulacji prawnych

Instytucjami odpowiedzialnymi za uchwalanie regulacji prawnych są zazwyczaj: parlament oraz rady regionalne.

W szczególnych okolicznościach ustawy może przyjmować rząd (takie ustawy są następnie potwierdzone/zmieniane przez parlament). Rząd może tak postąpić w przypadkach o charakterze pilnym lub w sytuacji, gdy parlament delegował uprawnienie.

Rozporządzenia są zwykle wydawane przez rząd lub rady regionalne i zawierają szczegółowe normy stosowania ustaw.

Proces decyzyjny

Zwykły proces uchwalania ustawy składa się z trzech etapów:

inicjatywa: prerogatywa ta przynależy rządowi, każdemu parlamentarzysty, grupom wyborców (obywateli), radom regionalnym i niektórym szczególnym instytucjom;

dyskusja i głosowanie: może przebiegać na wiele różnych sposobów, w zależności od regulaminu parlamentu;

promulgacja i publikacja: polega na ogłoszeniu przez Prezydenta Republiki Włoskiej oraz opublikowaniu w dzienniku urzędowym (Gazzetta Ufficiale).

Prawnicze bazy danych

Projekt „Normattiva” powstał w marcu 2010 r. Jego celem jest promowanie informatyzacji i klasyfikacji obowiązujących krajowych i regionalnych aktów prawnych przez administrację publiczną oraz ułatwienie obywatelom bezpłatnego wyszukiwania i przeglądania tych aktów, jak również zapewnienie narzędzi niezbędnych do dokonania nowelizacji ustawodawstwa – to zadanie zostało powierzone Prezesowi Rady Ministrów, Senatowi Republiki oraz Izbie Deputowanych.

Akty znajdujące się w bazie danych „Normattiva” można przeglądać jako:

tekst ustawy w brzmieniu oryginalnym, opublikowany w Dzienniku Urzędowym (Gazzetta Ufficiale);

tekst ustawy obowiązujący w dniu wyszukiwania w bazie danych;

tekst ustawy obowiązujący w dowolnym dniu wskazanym przez użytkownika.

Baza danych w swojej ostatecznej formie obejmie ogół krajowych przepisów prawnych zawartych w aktach prawnych objętych numeracją (ustawach, dekretach z mocą ustawy, dekretów ustawodawczych i innych aktach objętych numeracją).

W chwili obecnej w bazie znajduje się około 75 000 aktów, wydanych od roku 1946.

Baza danych nie obejmuje dekretów ministerialnych.

Projekt znajduje się nadal na etapie rozwoju:

planuje się wprowadzenie (w całej bazie danych) możliwości przechodzenia, za pośrednictwem dynamicznych linków, od zmienionego przepisu do odpowiedniego artykułu w akcie zmieniającym

planuje się ulepszenie sposobu wyszukiwania poprzez wprowadzenie funkcji wyszukiwania na podstawie „pojęć” i kategorii semantycznych

zostanie zebrany i udostępniony ogół aktów normatywnych opublikowanych w okresie monarchii (1861-1946)

baza danych zostanie wzbogacona o linki do wszystkich innych publicznych prawniczych baz danych, począwszy od baz ustaw regionalnych do baz aktów wspólnotowych.

Ostatnia aktualizacja: 18/06/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.